

דבר

ש"ת סימן לב לג לד

יהושע

ק"ט

1234567

ואמנם שהמאזני בגדרים דף כ"ח ד"ה אחר המאזני כתב ח"ל ואף זו לא אמרו שמעל אלא שהדירו בלשון הקדש או קרבן שלטנין זה לשון קרבן מובן בענין הקדש אבל אם נדר בלשון קונס שהוא מיוחד בלשון נדר הואיל ולא אסרה אלא לעצמו או לאחר ולא לכל העולם וכיון שלא אסרה אף לעצמו או לא אלא בלשון קונס אין כלל משילה כלל שהנדר זדונו במלקות ושגגתו בלא כלום עכ"ל. הרי דעתו בלשון קונס כשאינו על כל העולם אינו מענין הקדש וקצת יש לדקדק בן גם מלשון הרמב"ם בפ"ד דמשילה שכתב יש משילה בגדרים כיצד האומר כבר זו עלי קרבן או הקדש ולא נקט לשון קונס ואף שאין ראיה שהרי גם בכל הלכות נדרים לא הזכיר הרמב"ם לשון קונס וסמך עצמו על מ"ש שם בפ"א הע"ז יש מקומות שאנשיהם פלגין וכו' האומר הרי בן עלי קונס קונס קונס הרי כינויין לקרבן, מ"מ קצת זכר לדבר יש דבהלכות משילה הו"ל לפרש דגם בכינויים הדיון כיון ועכ"פ יש להעמיס שיטת המאזני גם בדעת הרמב"ם וא"כ אין ראיה מהא דמהני הפרה בלשון קונס דמהני גם בלשון הקדש, מ"מ לא הו"ל להכ"מ לשתוק ועוד דכיון דמוקמינן הא דתנן בגדרים פ"ה שאני עושה על פוך א"ל להפך וכו' באומרת יקדשו ידי לעושיכן מוכח דגם בלשון הקדש מהני הפרה וכו"ל להביא המקור מכאן וכו'. **ונלענ"ד** להביא ראיה דעכ"פ באומרת על בהמה ה"ז עולה או חטאת אינו יכול להפך מהא דתנן במזיר כ"ד א' האשה שנדרה במזיר והפרישה את בהמהה ואח"כ הפיר לה בעלה וכו' אם שלה היתה הבהמה החטאת חמות וכו' עיי"ש ואי נימא דיכול להפך אמאי החטאת חלה למיחה יפר לה הבעל גם על הפרשת החטאת דכו"ל עיינו נפש כמה שמפסידה את בהמהה וחסר לה אכילה בשרה ואין לך עינוי נפש גדול מזה וכמו שגראה גם מדברי זכור לאברהם שביא כח"ר שליט"א, אע"פ דבכ"ה כיון דהבעל מיגזי גיח ולא נפקה קדושתה למפרע לא מהני הפרה.

כ"ז כתבתי בחפזי והגני מבקש את כח"ר שישין בחדשים ויוזעני דעתו בזה, מאחר שמדברי הרד"ז לא נראה כן.

יהושע מנחם אהרנברג

ג. ב. לענין בזה בחש"י שמחת יו"ט להר"י אלגזי סי' ה' ונדברי הרמב"ם בפכ"ב מה"ל מכירה שהביא שם בסוף ד"ה לכן נראה דה"ל הנכונה וכו', וכן יש להביר בזה מדברי הרמב"ם בפ"ז מערכין ה"י דנדרי הקדש אין ניתרין אלא בפתח ולא בחרטה, וענין בזה בחש"י בית שערס א"י"ח סי' עכ"ז ד"ה אלא דלכאורה וכו'.

סימן לד

ב"ה עש"ק פ' משפטים תשכ"ו לפ"ק. לכבוד ה"ב המופלא כהן שדעתו יפה כה"ר שלמה הכהן גראס מעיר לונדון יושב באהלי תורה ויראה דיישית בעלו בעיה"ק בירושלים תובב"א.

(א) ע"ד אשר הערות בזה דקדושין ל"א ע"ל דאמר ר' אליעזר לאותו בן אלמנה ששאל אבא אומר השקני מים ואמא אומרת השקני מים הנה כבוד אמך ועשה כבוד אביך שאתה ואמך מחוייבין בכבודו, והקשית לפימ"ש בשמ"ק ד"מ ו' ע"ל דכל רוב אינו צירור שודאי בן הוא אלא שהתורה החירה ספק זה, וכיון דאמו ודאי ואביו אינו אלא ספק דילמא לאו אביו הוא נבי נמי דלזלין בחר רובא מ"מ למה ידחה ספק מזה לודאי מזה עכ"ל. הנה בהשקפה ראשונה היה נראה בפשיטות דלקי"מ, דאע"ג דהאב ספק מ"מ המזה לכבודו הוא ודאי כמו של האם שהרי לא משכח"ל שיהי ודאי אב כדאיתא בחולין י"א ע"כ שאפילו בחנושין בניה האסורין אין אפטרופוס לעריות, וע"כ שיוחה התורה לכבוד את זה שהוא

שח"כ מחזירים לו הרי קיים נדרו והעניינים ודאי לא זכו בו, דלענין זכויות העניינים ודאי לריך שיתן בלב שלם.

אבל גם בזה עכ"פ איכא משום גניבת דעת כמו שכתבתי, כיון שע"ז מו"ז"אין ממון מאחרים מה שאלמלא הכרחין לא הי' גניבה, וע"ז ע"ז סי' ק"כ סק"ל שגם במו"ז"א דבר שקר מפיו להטעות ולקבל ממנו החזקת טובה הוי בכלל גניבה דעת, ובזכרוננו מה שראיתי בילדותי בספר החשוררות תשובה להגה"צ מערלי וז"ל ואינו תח"י כעת, ש' דגניבה דעת היא דאורייתא ואיתא מק"ל, אם גניבה ממנו שנתן להבדיל אסור גניבה דעתו לכ"ס כדאמר ר' ב"מ כ"ח ע"כ דגדול אונאות דברים מאונאות ממון עכ"ל לפי"מ שזכרנו, ונראה דיש בזה"ל גם משום כפ"י לדקדק שלא כדן דכ"ה"י אמרי בכתובות י"ג ע"ל מפלגי דידי היינו כפ"י וכו"י כיון שמחמת בושח נותן יותר הרי הוא כפ"י, על כן ראוי לבעל המנהג הגרוע הזה. והגני בזה דו"ה"ט ומזכרו בגמר חתימה טובה וכו"ס.

יהושע מנחם אהרנברג

סימן לג

1234567

ב"ה מוצ"ש"ק אומר י"ט למבני"ר תשי"ו. לכבוד ידידי הרב הגאון הגדול מהר"ר שלמה קארליץ ראב"ד בפ"ח.

עיינתי בדי הרמב"ם בפ"ב מגדרים ה"ח ולפענ"ד בחרו שאין כונת הרמב"ם ז"ל שיש הפרה בגדרי קרבן והקדש דז"ל הרמב"ם שם וכשם שהאב או הבעל מפיר נדרי איסור כך מפיר נדרי הקדשות הדומין לגדרי איסור עכ"ל הרי מפורש דלא בכל נדרי הקדשות קאמר אלא דוקא בגדרי הקדשות הדומין לגדרי איסור כלומר שלא הקדישם למזבח או לבדק הבית אלא שאסרה הדבר עליה או על כל העולם כהקדש בגון שאמרה קרבן או הקדש כבר זה דבכ"ה"י יש לכבר זה דין הקדש ממש שאף מיעלין עליו ונפרה כמו שפסק הרמב"ם בפ"ד דמשילה ה"ט אבל אינה צריכה למסרה לגזר לפי שאינו של הקדש אלא אסור כהקדש וכו"ה"י דומה לגדרי איסור אבל בגדרה דבר להקדש וכו"ה"י בגדרה למזבח שאמרה הרי זו ודאי מזה הרמב"ם דאין מועיל בכ"ה"י רק שאלה ולא הפרה דאמירה לגבוה כמסירה להדיעט וכיון דבעל מיגזי גיח אינו יכול לבעל האמירה לגבוה, אלא אפילו באמרה רק הרי עלי להביא קרבן או להקדיש לבדק הבית ג"כ משמע מדברי הרמב"ם דלא מהני הפרה שהרי דקדק לומר הקדשות הדומין לגדרי איסור.

ואין להתקש ולומר דמ"ש נדרי הקדשות הדומין לגדרי איסור ר"ל דלכן מהני הפרה משום דאף הקדשות הם מענין נדרים, דא"כ הו"ל למימר שדומין בש"י"ן ועוד מדקאמר נדרי הקדשות ולא קאמר נדרי הקדש כדרך שאמר שם בכ"ז שם שגשאלין וכו' כך נשאלים על נדרי הקדש משמע נמי דלגבי הפרה לא בכל נדרי הקדש מהני אלא דוקא בנאות בהקדשות הדומין וכו'.

ועל כן תמוה לעי"ד מאוד דברי הרד"ז שם וגם על הכסף משנה יש לתמוה שלא העיר את מקורו ולפי"מ שביארנו הדבר פשוט מאוד בכתב דוכתי בגמ' שאף בגדרה בלשון קונס יש הפרה והרי לשון קונס הוא לשון קרבן והקדש ואומר מלשון איסור דבלשון איסור אין משילה כמבואר בחש"י רד"ז ח"ג סו"ס ח"ר וכן נראה להדיא מרש"י יבמות דף פ"ה ע"ל דלמ"ד יש משילה בקונמות משום דלשון הקדש הוא ולמ"ד אין משילה בקונמות משום דס"ל דקונס לשון נדר בעלמא הוא שיי"ש אלמא דלשון איסור לכ"ה"י אין בו משילה וכיון דמצינו דבלשון קונס יכול להפך פ"כ מוכח דהקדשות הדומין לגדרי איסור מהני הפרה (וכן משמע מלשון הרמב"ם בפ"ד דמשילה ה"ט שלא הזכיר לשון איסור שיי"ש).

וּלְפִי דְרָכָיו לִמְדָנוּ בִּי"ב מֵהַשָּׁבָע מֵאַחֵר שֶׁכָּבֵד שָׁלַל לְרֵאָה
וְהִשִּׁיב לוֹ מַלְחָא בְּמַשְׁמָחָ לְמַד חֵזַר אֲחֻסָּה בִּזְוִלָּהּ לְשִׁחֻלָּה אֲזַל

דס"ל דנחשון כזה אז ודאי דיש אפ"ל, אבל לרי דאין אפ"ל ולדידיה כל אז ספק וממילא המלות כיבוד אללו בחרות ודאי ושקולה כמו כיבוד אמו כמו שציארנו שפיר יש במציאות קרוב לבא לדי השאלה דנחגרה איה להקדים שכרי כל אז ואם שקולן במלות כיבוד שלהם אפילו אם לא היו חנושין צביא"ם ושכיה הוא שאז ואם יתגרשו שפיר היו מציאות לא רחוק שזה אומר השקני מים וכו' לכן הכן לשאל ד"ז אלל ר"י ולא אלל ר"א.

עוד (ד) י"ל צייסצ קושייתך דהא דאמרין דכבוד אז קודם משום דאיה ואמך מחוייבין בכבודו לאו משום שהאם חייבת בכבוד אביו מחזק את מלכותו לכבד את אביו, אלא כיון דהאם מחוייבת בכבוד בעלה צודאי מוחלת על כבודו מפני כבוד בעלה וממילא ליכא מלות כיבוד אם בכב"ג, דהא קו"י"ל דאם מחלה על כבודו כבודו מחול, ואפילו אם מוחלת על כבודו לאו כל כמינה למשים עצמה אשה שאינה כשירה שבוצרת על מלות חכמים שאשה חכמה את בעלה ביותר מדאי ויחי עליה מורא ממנו ויחי צעירי כמו שר אז מלך כמ"ש הרמב"ם בפ"ו מאישות הל' כ', לכן שפיר אף כי האז ספק מ"מ כבודו קודם כיון שהאם לריכה למחול על כבודו מפני כבוד בעלה.

ובזה יתיישב ג"כ הא דשאל לרי יהושע נחגרה מהו ולא לרי"א משום דלרי"א יש אפ"ל וכוה צביא"ם חנושין רק ספק כמש"ל לכן לדידיה פשיטא דנחגרה לרי"א להקדים כבוד אמו כואיל ורי"א ודאית והאז ספק ונחגרה אינה מוחלת כבודו משא"כ לרי"א דס"ל אין אפ"ל וכוה חיוב כיבוד אז שלו בחרות ודאי אפ"ל שהוא ספק כמו שציארנו וכו"ל כיבוד אמו וכיבוד אביו שקולין שפיר קמצעים נחגרה שאין אמו מוחלת על כבודו מהו.

ועי"ל צייסצ הקושיא אליבא דר' אליעזר, דהנה החו"ם בחולין י"א צ' ד"ה בגון שהיו אביו ואמו חנושין צביא"ם כחצו ועוד היו מצי למידק ולמלא משום דלזילין בחר חזק דבעמד האם בחזקת דקת עכ"ל, משמע דלמאי דמסיק אפ"י"א אין אפ"ל גם חזקת דקת ליכא כמ"ש מהרש"א ומהר"ם שם, רק דלמאי דקס"ד דיש אפ"ל איכא חזקת דקת וא"כ לרי"א דס"ל יש אפ"ל כ"ל שוב יש לכל אז מלכד הרוב דרוצ צעילות אחר הבעל גם חזקת דמשימין האם בחזקת דקת. משהו י"ל דעד כאן לא קאמר בשמ"ק דרוצ ליה רק בגדר ספק שהחירה החורה אלא היכי דליכא רק רוצה לחוד, אבל היכי דאיכא מלכד הרוצה גם חזקת מודע דהיימק דהוי צירור גמור, דהא אפי' למאן דחייש למישוטא מודע דהיימק דאיכא רוצה וחזקת לא חיישינן משום דהוי מישוטא דמישוטא כמאן דליחא דמי. ופי' פריי בקריא לכתובות איה ר"א דאף לשמאל דקס"ד אין הולבין בממון אחר הרוב מ"מ היכא דאיכא חרתי רוצה וחזקת כי דדי מויליין ממון מידי המוחזק דלמריין בעלמא דכ"ה מקרי מישוטא דמישוטא דאפי' ר"מ לא חייש, ואף למי דמשמע צרי"ה וצמלחות ר"פ האשה שחארמלה דדוקא בחזקת דגופא עם הרוב מודה שמואל, נלע"ד דחזקת דקת הוי בחזקת דגופא דלא משום דנולד דקת מוקמינן לה לחזקת אלא משום דחסם צה ישראל נחגלה ונחגנה שחיה דקת ולא חיישינן שנשחנה להיות רשעה, וכל כמה דלא חזין צה רשעות הרי היא דקת ודאי ואין להטיל צה ספק בלי ראיה, ורק אי אמרינן אין אפ"ל ואיכא למישא שנאנסה מצלי שנגרע מחזקת דקת שלה כמ"ש מהרש"א שם דאיכא רוצה דרוצ צעילות אחר הבעל ל"ה האז רק ספק.

ובזה א"ש הא דלא שאל אותו בן האלמנה נחגרה מהו רק לרי"א ולא לרי"א, דהנה צירושלמי ריש סוטה איתא דרי"א ס"ל כב"ש דלא יגרש דאם את אשתו אפ"כ מלא צה שרות דבר ורי"א ס"ל כב"ה דאפי' הקדיחה תצילו מגרש, וכוה לפימ"ש דמה שאביו ג"כ ודאי הוא ממנה חזקת דקת של האם נראה שאם אפ"כ מלא צה שרות דבר ואחרת חזקת דקת שלה לא אמרינן שהתא הוא דאחרת, אלא חיישינן למפרע דלא דמי להחזקת דלמריין שהתא הוא דאחרת היינו משום דמשיקרא הי' החזקת מצוררת שלא היה צה רישותא וז

רי יהושע אותה השאלה, ועוד הקשו למה כשהשיב לו ר' יהושע כמו ר"א חזר ושאל נחגרה מהו, אמאי לא שאל אותה השאלה גם לרי"א, ולהי"ל נראה לי דהנה צאמת לריבין להבין מכיון שהשיבו לו דלכך לרי"א להקדים כבוד אביו משום דאיה ואמך מחוייבין בכבוד אביו, ממילא מוכח דהיכא דלא שייך באי עעמא אין כבוד אביו קודם וכו' ודאי ליכא למימר דכב"ג כבוד אמו קודמת דמכיון היתי לומר כן ואי משום דאביו ספק זה אינו נכון לפי"ד ר' יהושע בכתובות ה"ל דאין אפ"ל ולא משכחיל אביו ודאי לעולם, ועי"כ כך הים המלוא שח"פ שאביו ספק מחוייב בכבודו כמו שציארנו לעיל, וא"כ אין חשיבות לכיבוד אם יותר מכיבוד אז לעולם, ואין לומר דצאמת זאת היכה שאלת בן האלמנה אי' יש אפ"ל או אין אפ"ל, דהא ממה שהשיב לו ר' יהושע דכלל נחגרה כיבוד אביו קודם משום דאיה ואמך חייבים בכבודו מוכח דס"ל אין אפ"ל, שהרי ר' יהושע לא ידע בשעת השאלה הראשונה שכן אלמנה הוא כדמשמע ממה שאמר רק אחר השאלה השניה מבין ריסי עיניך ניכר שכן אלמנה איה העל לכן מים בספל וקעקע לכן כתרנגולין ופירש"י דמשום שהוא שאלו כמו שעלו לעשות אחר לו אלא ואמא דדרך שחוק, אלמא דמשיקרא שהשיבו כהוגן הי' ר' יהושע חושב שאלו לעצמו איך לעשות ואפ"ה השיב בפשיטות שכבוד אביו קודם אפ"פ שסתם אז ואם לא מיירי בחנושין צביא"ם, ועי"כ דס"ל דלא משכחיל לעולם אז ודאי וכוה כל מלות כיבוד בחרות ודאי וא"כ שוב לא הים לרי"א לשאל נחגרה מאי, דפשיטא דכיון דלא שייך העעם דאיה ואמך חייבין בכיבוד שוב מלות כיבוד אביו ומלות כיבוד אמו שקולין הן.

(ג) ולתריץ את זה נאמר דאף כי הבין השואל מחשבות ר"י דנחגרה שניהם שקולין ואיה שירא יקדים מ"מ שאל חכמה ועלה איך לעשות דמאחר דשקולין הן ואת מי שירא יקדים הרי נמלא במוכח שהם יראה להקדים כבוד אביו החשוב האם שחשוב אללו האז יותר ממנה ואם יקדים כבוד אמו יהא שוב האז שאמו חשובה אללו יותר מאחר שצראנו תליא מלחא אם רצונו להקדים את אחד פוגם בכבוד השני נמלא מעיל קנאה בין אביו ואמו וגורם שנאה לעצמו מאחד מהם על כן שאל מה לעשות נחגרהו עי"ן השיב לו ר' יהושע שיש לו פלה שיתן המים ציניהם ויקעקע לכן כתרנגולין, ואפ"פ שאין זו פלה עובד לפי שאין דרך לעשות כך מ"מ השיב בלשון שחוק על שאלתו מעטם ש"י רש"י ה"ל דצאמת אין דרך ועלה להביל מקנאה אלא עי"ן.

ומעתה י"ל דמאחר שאין שאלה זו שייכת להלכה לא היה יכול לשאל שאלה זו מרי"א שהרי ר"א ידע צו שהוא בן אלמנה כדמשמע בלשון שאל בן אלמנה אחת את ר"א, ועי"כ לא צה אלא לשאל דבר הלכה וללמוד ממנו הדין דהא ידע ר"א דלמעשה לא לרי"א לה מכיון שהוא בן אלמנה ולכן לא היה יכול לשאל נחגרה מהו מאחר שמחשבותיו כבר היה יכול לדעת דנחגרה שניהם שקולין הן אם היו אביו ואמו חנושין צביא"ם, ואם לא היו חנושין אפי' קודם שנחגרה לא קאמר ר"א שאביו קודם כמ"ש לעיל ועלה איך להביל מקנאה לא היה יכול לשאל מרי"א מאחר שידע שאינו לרי"א למעשה מה איכפת לו איה פלה יתן מי שהוא לעצמו כשנאמר לה, אין דרך לשאל פלה אלא כשצריך לה אם לא שהשאלה בדין חורה, אלא דמי"מ היה אותו בן אלמנה סקן לדעת אם יש אחר פלה להביל בהעלת קנאה ושנאה למי שצריך לכן הכן אלל ר"י שלא ידע מחילה שהוא בן אלמנה ויהיה יכול לחשוב שזה לשאל לצורך עצמו עי"כ שאלו נחגרה מהו.

אי נמי י"ל לפי דרכינו ה"ל צאופן יותר נאות דלא היה יכול לשאל לרי"א נחגרה מהו משום דלרי"א לא משכחיל במציאות שיהי נפ"מ בשאלה אלא צאופן רחוק מאד דהיינו שהיו אביו ואמו חנושין צביא"ם בשעה שנולו ואח"כ נחגרה ואח"כ חזמו שניהם במקום אחד ואחרת שאלו שניהם בדיוק צאופן אחד השקני מים וכל כב"ג אפילו אחד מאלפי אלפים לא תמלא, דאי לא היו אביו ואמו חנושין הוי האז ספק וצודאי לרי"א להקדים כבוד אמו, אך זה דוקא לרי"א

כשרות זה רק לבחור דילפיין דאלוין בחר רובא, אבל אי נימא דל"א בחר אי"כ לא אלוין נמי בחר רובא דברנן, והוי רנן ואונם כמחל על מחל לא מהני החזקה כשרות שלה להכשיר הולד, דהא אחי ים לחוש שמה נאנסה שהיא כשירה והולד ממזר ואחיה בחזקה כשרות עומדת ואי"כ אין החזקה כשרות מסוייב כלל להכריז שלה שלא נתעברה מאחר אפילו באונם וממילא אין ברי שלה אלים לומר שזה בנו אלא משום דאלוין בחר רובא ושפיר ילפיין ממנה אציו דאלוין בחר רובא.

רובה יש ליישב קושיא המפורסמת בשם הגר"ל הלכרשטאט ז"ל איך משכח"ל שריפת בת כהן, דילמא לאו אבוב הוא ולא בת כהן היא, ואם משום דאלוין בחר רובא הלא אם לא ניל בחר רובא נמי מחייבת מיחה אך לא שריפה אלא חנק, והרי כחצו הכוס בחולין שם שכן מיחה למיחה לא אלוין בחר עכ"ל, ולפי הג"ל דבצח כהן גם בלא הכרוב לא חיישין דלא אבוב הוא משום שאמה אומרת ברי שבתו היא דהא באשח כהן שפיר אלים החזקה כשרות שלה מכיון שכשנאנסה אסורה לבעלה.

(ו) והנה דא מילתא דבארומ וארומה מהני הכרי שלה שמארום נתעברה תליא בפלוגתא דתנאי במחני כחוצות וי"ג פ"א בהיותה מעוברת ואמרו מה עיבו של עובר זה ואמרה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת ור"י אומר לא מפיה אנו חיון, ואף שבהם שם ד"ה הווא ארום וארומה דקדקו מהגמי שם דבארומה גם ר"י מודה שנאמנת לומר שמארום נתעברה אבל בסוף דבריהם כתבו דדוקא היכא שהארום בא עליה ביאות הרבה ויהי רגיל אללה תמיד שייך גביר לומר דרוב בעילות הן ממנו כדאמרין רוב בעילות אחר הבעל הא אם לא בא עליה רק פעם אחת לא מהני הכרי מיד, כלומר דהכי דרוב בעילות היו אחר הארום דא מדאורייתא ודאי כשר דאלוין בחר אלא דמעלה עשו ביוחסין מדרבנן להני הכרי שלה לגבי דרבנן, אבל אי ליכא רוב בעילות אחר הארום דעיקר הספק הוא דאורייתא לא מהני הכרי שלה מיד, ולפיכך לר"י בכל בן ואב אי לאו דאלוין בחר אפי"ג דרוב בעילות אחר הבעל לא מהני מיד מה שהאשה אומרת שבהן זה מהבעל דלא מפיה אנו חיון אלא משום דאלוין בחר וממילא לפי השימ"ק הג"ל דכל רוב הוה רק בגדר ספק כל אב הוה בגדר ספק משא"כ לר"ג ור"א אם אמו אומרת ברי שכן בעלה הוא מכיון שנאמנת פ"י הרי זה ודאי כמו כל דבר שעדים משדין עליו.

רבפרט לאחר דאלוין בחר שגם בלי הכרי שלה הוא קרוב לודאי יותר מספק והתורה התירוה למיל בחרה אלא דלא היו ודאי גמור פשיטא שלר"א ור"ג דקיימיל כותיבו מהני הכרי שלה לעשות מקרוב לודאי ודאי גמור וממילא אפי' בשלא היו אמו ואביו חבושין בצא"ם ואף אי אמרין אין אפ"ל נמי הוה אביו ודאי ודא דקאמר רב מרי בחולין שאינו אלא רוב ז"ל דס"ל הלכה כר"י, אבל לדין דקיי"ל הלכה כר"ג לא הוה רוב בלבד אלא ודאי, ויחבן דמכאי עממא ילפי אינן אמוראי הכם רובא מילפוטא אחרינא.

ומעתה גם לר"א לא קשה קושיאך דשפיר השיב שכבוד אציו קודם, לא מצטיא אי דוק אם אמו ואמרה ברי שהוא בנו אלא אפי' אם לא דוק נמי כיון שהאב אומר השקני מים ואמו אומרת השקני מים אלמלא הייתה אמו אומרת שהאב ספק הייתה זוכה לדין קדימה, אבל מדשחקי הו"ל שחיקה כהדאש שהאב הוא ודאי וממילא זוכה האב בדיון קדימה.

והנה כבר הארכתי יותר ועכשיו הגיעה השעה שאני לריך להפסיק אשי"ש שיש לי צע"ה להאריך עוד כי איני רואה לעבד חשבותך הרבה ולריך אני להשיב גם לאחרים אך אשיב לך בקילור נמנך על יתר הכרחיך.

(ז) מה שהקשית לשיטת הסוברים דהפקר מעטס נדר אי"כ בקדושי אשה ש"כ כרין בנדרים דף ג' פ"א דמועיל רק משום שהיו מסכמת לקדושי האיש היא מצטלת דעתה ורלונה ומשוי נפשה אלא בעלה כדבר של הפקר יושיל שאלה להכס על הקדושתן לפי"מ שמסתפק כרין שם בדר פ"ה פ"א לומר דגם לאחר שזכה צו

מעיקרא, משא"כ בחזקה נדקה הרי אין הדבר ברור שהיא נדקה אלא שאנו החזקנו אותה כך ולא העלנו בה ספק לכן עכשיו שנחזרר לן שאינה נדקה שוב שפיר יש לנו להסתפק שמה גם מעיקרא לא הייתה נדקה מעולם שהרי לא הוצרך לנו בשום פעם שאלמלי ה"י מתרמי עבירה כמו השתא שלא הייתה עושה וממילא בכ"כ אלא הבנים שלה אין אנו יכולים לומר שהם הבנים של הבעל אלא מחמת שעכ"פ רוב בעילות אחר הבעל, ושם לפי"ד השימ"ק הג"ל אין האבדות שלו רק מגזירת התורה דאלוין בחר רוב ולא שהיא ודאי אציו, ולפיכך שפיר ל"ה מלי בן האלמנה לשאל לר"א נתגרשה מהו, דכיון דלר"א אין לך גרושה בלי עדות דבר וממילא הוה האבדות שלו רק בגדר ספק אי"כ פשיטא דכיבוד האם קודם, רק לר"י דס"ל דגם בלא עדות דבר מתגרשה שפיר קשאל בנתגרשה איזה קודם, מי אמרין דאית להאם חזקה נדקה ויהי האב ודאי כמו האם או דילמא אין אפ"ל וליכא חזקה נדקה ול"ה האב רק ספק ואמו קודמת והכיב לו ר"י דשניהם שקולין לענין מצות כיבוד, דאף אם האב ספק מ"מ כיון דאין אפ"ל ולעולם הוה ספק ועי"כ נאטוב לכבד ספק כמו אם האם כמו שצ"ה.

(ה) ועוד נלע"ד לומר דכל עיקר הדבר דאין אב אלא מחמת דרוב בעילות אחר הבעל אינו אלא אליבא דר' יהושע אבל אליבא דר"א כן קיי"ל להלכה גם בלא הכרוב מחזקין אותו לבנו כיבי דאציו ואמו מודים שהוא בנו, דהנה צא"ה"ז ס"י ד' סעיף כ"ז איתא ארוסה שנתעברה והיא בנית אציה אם היא אומרת שמארום נתעברה אם הוא מודה או שאינו צפנינו הולד כשר וכוה בנו ליורשו ואפילו אם הארום אומר שאינו זוכר רק שאינו מכחישה עכ"ל, והנה על מה שאומר דהוי בנו גם ליורשו פירשו הח"מ והב"ש שם בעטם דמאחר שהיא טוענת ברי ואין אדם מכחישה ויש לה חזקה כשרות גם כהן בחזקה כשרות ויורש את אציו ולא חיישין שמה זינחה עם אחר ג"כ, ואפי"ג דבגמי כחוצות י"ד פ"א אמרין דהא דשדין לה בחר הארום הוי רק משום דהוי כדיעבד דאם אין אהה מאמינה הרי אהה פוסל את הבער ומולאה מיד בעלה, הא לכתחילה אם בא כהן לימנך לא שרין ליה לכונסה ולא סומכין אצרי שלה וחזקה כשרותה, ואי"כ למה יורשו, פירשו המפורשים הג"ל דהא נמי הוה כדיעבד אלא שבהא למה חשיב כדיעבד נחלקו הח"מ והב"ש צעממא, דהח"מ כתב משום דאם לא הוי יורש אי"כ יש עליו למו ממזר והב"ש כתב בעטם דכיון דשדין ליה אחר הארום דלא הוה ממזר חו אי אפשר לחלק ואמרין דהוי בנו לכל דבר עכ"ד פ"י"ש ביטב, ומוכח מזה דמדאורייתא הוי בנו לכל דבר משום דסמכין פ"ד האם שאומרת שכן הארום הוא רק לכתחילה מחמרין מדרבנן וכדיעבד מוקמינן דאורייתא אפילו להוליא ממון ולפטור מיבום אפי"ג דליכא צארום וארוסה משום רוב בעילות אפי"ה הוי בנו לכל דבר. ולפי"ז יש להקשות איך ילף רב מרי דאלוין בחר רובא ממנה אציו ואמו דילמא הכם בעטם משום דמאמינים להאם שאומרת ברי שמתעלה נתעברה, והרי הדברים ק"י, השתא צארום שאינו צפנינו אלא שאינו מכחיש אמרת דנאמנת הארוסה צרי שלה לומר שבה עליה הארום באיסור כלל בלא דרכה וממנו נתעברה והוי בנו לכל דבר כ"ש צבעל שודאי בא עליה ואף הוא מודה פ"י מהיכי חיחי לחוש שמה זינחה עם אחר אפי"ש שהאשה אומרת ברי שלא זינחה ויש לה חזקה שכשירה לבעלה, ואי"כ י"ל דלעולם לא אלוין בחר רובא ודא דמכא אציו צמיחה משום שאמו אומרת ברי שכן בעלה הוא ואין אדם מכחיש.

אך י"ל לפימ"ש צמ"ח הג"ל דרק משום דיש לה חזקה כשרות מהני הכרי שלה דלא כהר"י שביא הרא"ש בסוגיא דפ"ה, ולכאורה מה מהני החזקה כשרות הא אחי איכא למימר שנאנסה ונתעברה באונם דלא אחרע החזקה כשרות, ועי"כ ז"ל כיון דרובא ברנן ואונם לא שכיח דאית ליה קלא כמ"ש החי' והר"ש צסוגיא הג"ל לא חיישין שנאנסה אלא אי נתעברה מאחר אמרין דמרטן נתעברה ובעלה החזקה כשרות שלה דרובא וחזקה רובא עדיף ולכן מועיל הכרי שלה דלא נתעברה מאחר כלל כי היכא דלא לבעל החזקה

משום שהוא קנין של שמים כך אשת איש אסורה משום שהוא קנינו של בעל, דכשם שהקדש איסורו מעילה זה כך א"א איסורו מעילה בצעלה לכן מדמיין בקדושין י' ע"א א"א להקדש לענין פטור קדושה יכולה ולכן נקרא הקנין של בעל צדק קדושין, אבל איסור רק מחמת קנינו ולא מחמת דיבורו ולקנין אין שאלה זה פשוט.

(ח) ואשר נתקיים להבין הא דאשד"ע משום דברי רב ודברי התלמוד דברי מי שומעין ולא היה לו לעשות ופירש"י בצ"מ י' ע"ב או כפירוש הסמ"ע בסי' קפ"ב דמ"א המשנה למימר קסבור ביהייה שלא ישמע לו, הלא אם ישלד"ע המעשה מחיחס אל המשלה ולא הוי לגבי השליה עבירה ע"ד רב וכו' ואין לומר משום לפני עור דכא כחצו החוס' בצ"מ דמשום לפני עור אכתי חשיב לאו צד חיובא עכ"ל, כבר הקשה יתר על כן הגר"ם מבראד ז"ל בנזכ"ק א"כ"ע סי' ע"ה עיי"ש בזה"ל שחרי"ק ועיי"ש בסי' פ', אכן לפענ"ד נראה ליישב לפי"מ דאמרינן בקדושין מ"ג ע"א דאף לרבנן דפליגי חס' על שמאי הזקן וס"ל דהאומר לשלחו לא כרוג את הנפש המשלה פטור משום דאשד"ע מ"מ חייב דיני שמים דיני זוטא משום דעכ"פ גורס הוא עיי"ש בפירש"י ד"ה דינא רבא וכו', וא"כ מסביר דלמ"ד ישלד"ע כשהשליה פטור מ"מ מתחייב דיני זוטא בידי שמים דעכ"פ לא עדיף מגורס אלא דכאן שאמר לישראל קדש לי אשה גרושה אף משום גורס פטור, כיון דאין ישראל מחזיר מלחלל קדושת כהונה וליכא רק משום לפני עור לכן לא מחשיב צד חיובא בזה"ל דבר משא"כ כשכאן אומר לכהן קדש לי אשה גרושה כיון דכאן מחזיר על קדושת כהונה אסור לו לגרוס חילול קדושת כהונה אפי' על כהנים אחרים.

אך זה לא נזכר אלא ליישב הקושיא שבנ"ב ה"ל לענין כהן שאמר לכהן קדש לי אשה גרושה דהשליה לא מידי קטבד כשאינו מקדשה לעצמו שברי לא מחזיר רק שלא לקדש אשה גרושה לעצמו ולא לאחרים, אבל קושייתך שהוא דברים שהשליה מחזיר שלא לעשותם רק שפאסם בצווי המשלה שאתה סובר דלמ"ד ישלד"ע לא עשה השליה שום עבירה ויחזיר הוא אלא לעשותו בשליחות המשלה לבדי לא כן ידמה [לא מצינו לפי"מ שבין בזה"ל חכמת שלמה דעת הש"ך בחי"מ סי' רנ"ב סי"ק ד' דס"ל דלמ"ד ישלד"ע בכה"ל כולה חייבין בין השליה בין המשלה אלא אף לפי"מ שנלמד"ד ברור דליק הש"ך אלא בדבר שריצה תורה דאפי' למ"ד אשד"ע המשלה חייב בזה קאמר דה רק היכא דאין לחייב את השליה, אבל למ"ד ישלד"ע בכה"ל לא מתחייב השליה אלא המשלה מ"מ ברור לענ"ד] דעד כאן לא פליגי אלא לענין החיובים שיוצאים ממעשה העבירה את מי יש לחייב אותם, דלמ"ד ישלד"ע מתחייב המשלה על העבירה שעשה השליה אפי' שהוא לא עשה ולא עבר העבירה ולמ"ד אשד"ע ס"ל דאין לחייב את המשלה על העבירה שעבר השליה אלא שהשליה מתחייב על העבירה של עצמו, אבל לשולם לית מאן דפליג שפ"ס העבירה לא עבר רק השליה, ופי"מ לענין אי מקרי עבדין, דאף אם המלקות או המיתה יתנו להמשלה מ"מ יהיה נחשב כעבירה שאין בו מלקות או כלאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד שעכ"פ עבדין הוא ויהי נענש בידי שמים על העבירה ולא נפטור רק מהחיוב בידי שמים שנותנים להמשלה מכיון שאין לחייב שני בני אדם על מעשה אחד דו"ק ותשכח שכל מקום דיבור רק מי חייב ומי פטור ולא אמרו צדוק מקום המשלה עובר או השליה עובר, ועי' ברש"י קדושין מ"ב ע"ב ד"ה אין שליח וכו' שדקדק וכתב שמתחייב שולחו שהוא לכאורה כמיוחס ובמק"א כתבה שפאסר שצ"ד רש"י לאפוקי משיטת הנזכ"ק בל"ע סי' ע"ה דאף המעשה בעל ולפי ה"ל י"ל דכאן לאשמעין דכל הפלוגתא היא רק להתחייב ולא לענין שם העבירה מי עושה.

(ט) ויש להבין ראייה לזה מצ"מ י' ע"ב דפריך לרבינא דקאמר דהיכא דהשליה לאו צד חיובא הוא מחייב שולחו אלא מעשה האומר לאשה ועבר לאו ונגזר לי דלאו צד חיובא ניכח הכי דמתחייב שולחן, וכבר תמה ע"ז בנזכ"ק סי' ע"ה בדיה וכוה בלשון וכו' ובי הוי ס"ד שאלה ועבר מותרין לגנוב והלא ודאי אף שביח

מוטיל השאלה עכ"ל. שלש תשובות בדבר. חדא דלא אמר דהפקר מטעם נדר אלא צוונה הדבר במקום המשמח רק שהוא נתן רשות לקנות ולזכות בו מפני שאמר צדו שיהא הפקר קני, אבל צוונה הדבר צד"ר במקום שיד הכלל ממשמשין בו לא מחמת דיבורו נעשה הדבר הפקר אלא משום שסילק את רשותו ודעתו ממנו נעשה הדבר הפקר ממילא וכדאמרינן ברי"ב ע"ז ע"א יד הכל ממשמשין בו ואת אמרת החייב במעשר עיי"ש והפקר כזה ודאי אין לו ענין לגדר, וכ"כ האשה לא מפקירה את עצמה בזה אלא מצטלה דעתה ורצונה ומשוי עצמה אצל בעל בדבר צוונה במקום הפקר שהוא ממילא מופקר ויכול כל אדם לקחתה לעצמו, וכ"כ אם מניח אדם חפץ בחצר של חבירו ומסתלק ממנו ואין דעתו ורצונו לחזור לקחתו נעשה החפץ אצל בעל החצר בדבר של הפקר, וכך הוא בקדושי אשה שמצטלה דעתה ורצונה מלהחזיק בעצמה כשירצה בעל זה לקדשה ונעשית ממילא לגבי בעל הזה כהפקר שברי אין מי שיעכז על ידו מלכות צד ואין זה ענין לגדר, דא' חדא. ושד דע"כ לא קס"ד דכר"ן דדף פ"ה שושיל שאלה צמי שאמר הנאת פירות על עצמו וזכו אחרים ונעלמו צע"כ שאם נשאל לריבין להחזיר לו הפירות אלא משום דבאמת הוא לא הפקירן רק נעשו כהפקר הואיל ואסרן על עצמו, ולכן שפיר היה לומר כיון דכל ההפקר הוא רק מחמת האיסור הנאה שהעיל עליהם לעצמו כיון שנשאל על האיסור הנאה בעל ההפקר, ואף צד מסתפק בר"ן כיון שאפשר לומר דאפי' שהאיסור הלך ע"י השאלה קנין ממנו של זה לא בעל, אבל היכא דההפקר הוא מחמת שהפקיר הוא את הפירות שיוכלו כל אחד לזכות בו ולריך לקיים דבריו משום נדר נהי נמי דקודם שזכה בו מי שהוא יכול לשאול על ההפקר אצל לאחר שזכה מי שהוא ואין שוב בידי לחזור בו מן ההפקר שברי כבר אינו צדו ודאי לא מהני שאלה דהוי ליה כשצב על הכתר שלא לאכלה ואכלה כולה דלכ"ע אין נשאלין עליו הואיל ונגמר הדבר ואין על מה לשאול הי' כיון שנדר שיוכלו לזכות בו כיון שזכה בו נתקיימו דבריו וכבר אין לו על מה לשאול וכמ"כ בקדושי אשה.

ועוד צד שלישי, כי נלמד"ד דספיקו של הר"ן משום דמה שאמר הר"ן שם שמשעבד שאסורו על עצמו הפקירו לא צריכה לי מילתא להר"ן ז"ל שברי י"ל כמ"ש הרי"ט צ"ל שם דהאי לא אפקריה לגמרי אלא דלאו ממונו דהאי חשוד מכיון שאסור ליהנות ממנו והוי לגביה כעפרא דשלמא ויכולים אחרים לקחת אותו אצל אינם יכולין לזכות בו שיהי קנין שלהם מאחר שלא הפקירו בפירוש ולכן שפיר מהני השאלה דלא דמי לתרומה ביד כהן שהכין זכה בהן לגמרי עיי"ש ברי"ט צ"ל, ובסדרא זו מסתפק הר"ן ד"ל דמעשה שאסור ע"ש הפקירו הפקר גמור וכל שזכה בו אחר כזכה מן ההפקר ונעשה קנינו כתרומה ביד כהן ממילא לא מהני שאלה כמו תרומה ביד כהן, וביאר הר"ן ז"ל עוד דאין לומר דאפי' שהפקירו חכו בו אחרים מהני שאלה משום דשאל עצמו על שם ההפקר דהי' אינו לפי שאינו מוצא שאלה בהפקר כ"ה כוונה הר"ן לפענ"ד, ולפיכך בזה שאומר שאינו מוצא שאלה בהפקר מעולם לא נסחפק הר"ן דודאי כך הוא דאפילו אם הפקר מטעם נדר מ"מ לאחר שזכו בו אחרים ה"ל כתרומה ביד כהן דלא מהני שאלה להוציא מן כהן שזכה אלא בזה מסתפק אי באיסור הנאת פירות ע"ש הוי מפקירו ממש או אינו אלא דשויא על נפשיה שלא יהיה להם דין ממנו ולא שיוכלו אחרים לזכות בקנין גמור ושפיר מוטיל השאלה כמ"ש הרי"ט צ"ל, ממילא אין קושיא כלל למה אין אשה יכולה לשאול על מה שהפקירה עצמה לגבי זה שקידש עצמה מאחר שקדשה חכה צד ודאי אין יכולין לשאול על ההפקר.

ובעיקר הכערה שיוטיל שאלה בקדושין כבר דיבר מזה בכלכות קטנה ח"א סי' כ"ט אך לא מטעמה דידך שנשאל על ההפקר אלא שהמקדש יכול לשאול על מה שאסרה אכילי עצמה כהקדש, אבל לא כתבה אלא לחידודי בעלמא דבאמת לא משום דיבורו נאסרה כהקדש אלא משום גזירת החורה דכל שהוא קנינו של אחד אסורה לעלמא באיסור דומה להקדש, דכמו שהקדש איסורו

1234567

הוצא מחמת

סבור דלאו דר חיובא דתשלומין מינהו מי"מ אסורין לגבוז ועוזרין על
לא חגגבו, ורוביה מהה הני"ט דלכאזי מ"ד דר חיובא לא אמרינן
אשלי"ט אלא כהשליה דר חיובא לאותו דבר כמו המשלה וכו', אבל
כשאינו דר חיובא לאותו הדבר שהוא המשלה חייב לא משגחין בשום
אויסור שיש להשליה עיי"ש, ומוכח מהה דהאי דר חיובא דבעין
בשליה לר"ע לא בחיוב לשמוע דברי הרב כלומר שיכ"י מחבר שלא
לפשות אותו המעשה אלא בחיוב בדברים שמתחייב מחמת אותו
מעשה קאמר דחייב בגבזה החיוב לשלם ובשאר עבירות החיוב
מלקות ומיתה ב"ד, ומינה לכל מקום שדבר מחיוב ופטור של שלד"ע
לא מחיוב ופטור מאזהרה דבר אלא מדברים שגרר חיובם מחמת
אותו המעשה אם המעשה מסיחם להמשלה לחייבו או לא, אבל עלם
האזהרה ודאי לא על המשלה רק על השליה בלבד הוא חלה שהוא
עושה המעשה שאסרה חורב [ומי"ש רש"י צ"מ שם ד"ה דר חיובא
שאף הוא מחבר על הדבר ל"ל הכונה שמחבר שאם יעשה כך
יחייב בכך ולא היה לו לכוון עצמו לידי חיוב הזה לכן השליה חייב,
משא"כ כשאין השליה דר חיובא מחייבין את השליה ודו"ק].

ולשבר את האזן עפי אמינא דכנה ידוע שהעשור מעשה עבירה
שחים רפות עושה, האחד שעובר על גזירת מלך מסיים
הקב"ה, והבי מחמתו שפסם המעשה מחוץ לפני המקום ב"ה וכל
העושים שבחורה מתחייב עובר עבירה הוא רק משום המעשה
מחושב שעושה, הא משום שעבר על גזירת המלך לא מליטו עונש
ביד בחורה ולענין זה אין לחלק בין עבירה שיש בה מלקות וכתר
ומיחת ב"ד לבין עבירה שאין בה מלקות או עשה, שהרי בין זה ובין
זה עבר על גזירת המלך, על כרחך מה שפושטין בביד חמיר את
האדם העובר עבירה לאו משום שעבר על גזירת המלך אלא משום
שעשה מעשה מחושב וכעונש הוא לפי ערך החישוב שיש בגאו
מעשה. ופי' בחינות מזה סייע בלשוננו המחוקק והודיענו בקצאם
העונש המגיע לנו מיד בלבד העברה ראוי שהוא קשה מן הכל
ואכמ"ל. והנה לענין מעשה המחושב שייך שליחות שיכיר שלוחו
כמותו כאלו הוא עושה המעשה ולא בשליח משא"כ לענין העבירה
על גזירת המלך שמושל אחרקפתא דגבירא לא שייך שליחות דהו
כמזהב שגופו שמוחזר שלא יעבור על גזירת המלך, משא"כ לענין
פשיית מעשה שרואה המשלה לעשותו שפיר שייך שלוחו של אדם
כמותו כאילו המשלה עשה המעשה מבלי שיעבור על גזירת המלך.
ולפיכך שפיר למיד ישר"ע כ"ל כאילו המשלה עשה אותו המעשה
המחושב ומתחייב בכל הדברים ועושים שאותו המעשה

גוררת אחרים, אבל מי"מ לא נחשב כעובר על גזירת המלך שהרי הוא לא עבר, משאי"ב השלים הוא להיפך, שנשכיל שעשה מעשה מחושב לא מתחייב בשום האמור בצורה שהרי המעשה מתחשב להמשלה כאילו הוא עשה המעשה, אבל לעומת זה רק הוא נחשב עובר גזירת המלך מאחר שנעשהו שלא לעשות בגופו והוא עשאו ואין מה ששלחו המשלה לעשותו פוערתו מלשמור גזירת המלך, ועונשו ביד שמים קשה יותר משל המשלה וכמ"ש בחינוך כי"ל שזעם על העצרת ראונו קשה מן הכלל וכייוני דלמירוק בזה דברי התלמוד ודברי הרב דברי מי שומעין, משום דאף כי על המעשה יכולין לומר שאין השליח מתחייב מי"מ הלא קעבר על דברי הרב.

(י) ראשון הקצית מכיון דרש"י ס"ל אף צבונג אשלד"ע עיי' ס"ל דלאו מטעם דברי הרב וכו' אלא מנזכ"כ ואיך קאמר צב"מ דף ה ע"ב ד"ה בר חיובא דעטמא משום דדרי הרב וכו' וכן בקצית מל החוס' שם צב"ה א"ש לר"ע שכתבו דמקרא ילפינן אלא הם ס"ל צב"ד דצבונג ישלד"ע משום דלא שייך דדרי הרב עכ"ק. לא קשה מידי דמ"ש דרש"י דצבונג נמי אשלד"ע כיוון משום דקאזיל לפי המסקנה בקדושין דמקרא ילפינן משא"כ צב"מ דקאחי לפרושי טעמא דרבינא דמחלק בין בר חיובא לאינו בר חיובא עיי' יסבור דמטעם דברי הרב קאחינן עבה, דאלייך מג"ל לחלק בזה בלא שום טעם, דכשלאמא לרב סמא דמחלק בין אי צבי עביד לצעל כרחיב שפיר מצי למימר דלא ילפינן מקרא רק שאין אדם נעשה שליח לר"ע ברצונו ולא צעל כרחיב משא"כ לרבינא נבי נמי דקרא מיירי בבר חיובא מ"מ

צלי טעם וצבחה אין לנו לומר דעשאטו צר חויצא יתחייב שולחו, ויסבור רש"י ז"ל דלפי מסקנת הגמ' הלבחה כרז סמא ולא כרבינא. וכן מתוס' לחוס' נמי לקימ' דהא החוס' צביימ קאי על הא דפריך בהם אי ס"ד דחזר משום שליחות אחרצאי א"כ מניין שליח לדיע וקיי"ל אשל"ש, ופירכה זו לא יתכן אלא אם נאמר דגזכ"כ דאשל"ש דאי הוה קס"ד דמשום דברי הרז וכו' מה פריך הא ודאי לפי האי טעמא יש חילוק בין צר חויצא לאיני צר חויצא כדאמר רבינא, ועי' בהמקמן הובש דאמרינן דגזכ"כ הוה ע"כ ביאור החוס' מני"ל בהמקמן האי גזכ"כ, אבל צבחה דקאמר רבינא דיש חילוק בין צר חויצא לאיני צר חויצא משום דדריש טעמא דקרא דדברי הרז וכו' שפיר ס"ל דהלבחה הכי ולכן ס"ל דצבוג דלא שייך האי טעמא וישראל"ע ח"פ.

(יא) ואשר כתבה בדברי הש"ך צבחי"מ סי' ר"ב ס"ק ג' דאין חזר של אדם קונה אלא כשהיא כבר חזירו אבל לא היבא דחזירו ומתנתו צאים כאלה והערתה אמאי לא אמרינן שיקנה המעטעטנין רגע לאחר שקנה החצר וכתבה דע"י ז"ל הטעם דבקנין צעינ דעת המקנה ודעת המקנה לא הוי רק צעמא הקנאת החצר ולא אח"כ ועפ"י העלית דבהפקר דלא צעינ דעת המקנה שפיר יכול לקנות אח"כ ולכן הקשיט ע"ד השימ"ק צ"מ כ"ה סוף ע"ב צטט החוס' חלומות שבי ג"כ כדברי הש"ך וכו' בהם מייירי בהפקר למה לא יקנה רגע לאחר קניית החצר עכ"ל.

123456789

הנה מה דפשיטא לך ששכ"ך וכתום הצויות אמרו דבר אחד אם כי כתבו בן הקצו"ה בסי' ק"ה ושאר אחרונים ששפר אני חתה כפות רגלם וז"ל אבל מה אפשר שהאמת חביב עלי ביותר כי לפשט"ך לא קרב זה אל זה, וכש"ך לא קאמר אלא שאם מתנתו וחזירו באים כאחד אין החצר קונה משום דלריך שיביח החצר שלו מקודם להמתנה, אבל הכוס' הצויות אמרו יתר על כן דלא רק קצין המתנה לריך שיביח לאחר שהחצר שלו אלא גם ביאת המתנה לתוך החצר לריך שיביח לאחר שכבר החצר שלו, שאם בזה המתנה לאחר קודם שקנה את החצר אפילו אחר שקנה החצר אין החצר קונה וביטוי משום דקצין חצר הוא בשעה שזה החפץ לתוכו דומיא דידו, כששעה שזה החפץ לתוך ידו קונה ואין לנו למילף משום דוכחא שגם אם נעשה החצר שלו לאחר שזה החצר נמי החצר קונה, וזה דאמרין צ"ב פ"ה ע"א ברש"י לוקח כיון שקבל עליו מוכר קנה לוקח לקיים, וכיון שעב"פ נכנס החפץ לחזירו של הלוקח וביח החצר ראו לקנות מיד אלא שביח חסר רצון המוכר לכן שפיר אחר שנתראה המוכר מהני מה שבידא מקודם לחצר הלוקח שיקנה לאחר שיתראה המוכר.

אך לר"ך ליושב לפ"ז מה דאמרין צ"ב שם צרעות הלה
המופקדים אללו לא קנה עד שיקבל או עד שישיכיר מקומו,
משמע דקנין חזר מועיל אפי' נעשה החזר שלו לאחר שהונה שם החפץ,
וכן י"ל דהנה דעת הרמב"ם דחזר המושכר קונה למשכיר ולא לשוכר
והשיג עליו הראב"ד צפ"ו משניות ה' כ' מ"ט מושכר את מקומו,
וזכרן הש"ך בסי' ש"ג דדעת אחרת מקנה אותו שאני משא"כ
במציאה והפקד עכ"ל, ועמם החילוק י"ל לפימ"ס בנחוצות בית
אפרים חז"ר"ו דדעת אחרת מקנה אותו נעשה החזר שליח בעל
הממון לקנות משא"כ במציאה והפקד אינו אלא שליח של בעל החזר
עכ"ל עיי"ש, ואינו תחת ידו כעת, לכן בדעת מקנה אותו ח"ק חזר
בשירות קונה להשוכר הואיל ויש לו להשוכר רשות להשתמש בו
ויכול להרשות גם לבעל הממון הזכות לעשותו שליח משא"כ במציאה
והפקד שאין בשליחות רק מנד בעל החזר ביון שאין גוף החזר שלו
ויהא להמשכיר ג"כ כח לעשותו שליח קנה המשכיר ולא השוכר ודו"ק,
ולפיכך י"ל דה"ה היבא דדעת אחרת מקנה אותו מהני החזר משא"כ
במציאה והפקד, ולפ"ז גם החוס' חלוצות לא אמרו דדריבס אלא
במציאה ולא במתנה. אלא שא"ל א"ה לפי מה שכתבתי בזה
החשובותי לדקדק מלשון פירוש המשניות להרמב"ם צפ"ה ממעשר
שני משנה י"ט ח"ל ומכלל הכה שנקנין בו המטלטלין הוא שכירת
המקום שבהם בו אותם המטלטלין לפי שאותו הקרקע תחשב כאילו
הוא רשות השוכר והמטלטלין שבו כאילו הוא משכן ותחת צרעותו

כל דבר שיצא לחוץ שלא מדעתו אצל דברים שהיו נכח קודם שקנאו אם נחבין שיקנה החצר מה שיש בו או שהיה הדבר מאוי להיות שם אפי"ש שלא ידע מהם נעשה החצר שפיר שליו לקנותם, אצל דבר שלא היה מאוי בו ולא עלה על לבו שזה יכול להיות בו לא עשה להחצר שליו שיקנה אותו משא"כ בדברים שצאו להחצר לאחר שקנאו ועשאו שליו אפי"ש שצאו לחוץ דברים שלא מאויין שיצאו לשם מי"מ נקנין מחמת השליחות שנעשה החצר לקנות כל דבר שיצא בו ואף זה בכלל, כלל של דבר שאין לחוס' חלונות ואף לא להג"א בשם הראב"י שום ענין עם דברי הש"ך ולפיכך לדבריהם אין מקום לקושיהך כלל ואין חילוק לדבריהם בין מחנה להפקר, וכשם שאינו קונה אותם בשם שקונה את החצר מחמת העממים שציארו כך גם לאחר שקנה את החצר אינו קונה את הדברים שהיו בו קודם שקנה החצר מאותם עממים המצוירים ושי"כ אין אחר יכול להקשות קושיהך שיקנה החצר רגע לאחר שיקנה אלא לדעת הש"ך בלבו, ויכול אחר להטיל כמו שכתבתי.

אלא שאף אם נאמר כמו שכתבין הקדושה"ה בדעת החוס' חלונות ה"ל שבוטחם כמ"ש הש"ך אומר אני דלא קשה מידי, דהנה מה שכתבתי לתוך זה דלא קנה החצר את המעטלעין רגע לאחר שקנה לו החצר משום דלא הייתה דעת המקנה להקנות המעטלעין רק בשעת הקנאת החצר אינו מוכרח כלל, דהא כתבו החוס' ב"י דף נ"ד פ"א ד"ה אדעתא דליברי לא קנה דהא דהא קונה שלא מדעתו כשאינו יודע אם הוא בחצירו או לא ואם כי יודע כי רואה לקנות אצל אם יודע ואין מחבין לקנות לא קני עכ"ל, וא"כ ה"ל דמכ"ט לא קנה המחנה לאחר שקנה החצר דמאחר שיודע שיש בו מחנה ולא נחבין לקנות המחנה לאחר שקנה החצר דהא קסמך עמנו שכבר קנאו בזה אחר עם החצר, ואפילו אם היה בזה לידו ממש לא היה קונה אז דהוי כעודר בנכסי הגר וקסבר שכן שלו שהציאו החוס' שם לפני זה ואדרבה חירון זה יותר מורוה ומכחי תיתי נאמר שדעת המקנה היה להקנותה רק בשעת הקנאת החצר ולא אח"כ, ועוד כיון דלפי"ד הש"ך לא מהני הקנאת חצירו ומתנתו ב"י גימא דהיה דעת המקנה להקנות רגע אחר קנין החצר וכמ"ש בח"מ סי' ק"י"ב סעיף ה' דמקנה סחם אחריו דמעשיו היו באופן המושיל משום דודאי בכדי לא עבד ובי"י נאמר כיון דלא אחר בפירוש שיקנה ב"י דוקא מסתמא הייתה כוונתו באופן המושיל דכיוון קודם החצר ומיד אחריו המעטלעין ואף אם אחר קנה החצר "עם" המעטלעין מצינו לפרש דלא ב"י קאמר אלא בזה אחר זה אך משום דהוי שניהם חוץ כדי דיבור אחר לשון עם, אצל לעולם דעתו להקנות זה אחר זה בכדי לא עבד כ"ל [ואף כי בחצירות ח"ם חלונות סי' ק"י"ד וי"מ משלחו וכו' הביא בשם הריטב"א דעם משמע בקנין אחד, הנה לשון הריטב"א שם ב"ד"ה אחר חזקו דאחר קרא ויתן להם אצבעים מחנות רבות עם פרים בצורות כן הוא, וליכא למימר דהתם מדין חלונות וכו' בזה, ולישנא דעם פרים בצורות משמע שיזכו בקרקע ומעטלעין כאחת בלי קדימה כלל וכו' עכ"ל, ואיכא למימר דלא מלשון עם משמע בלי קדימה אלא משום דכתיב עם פרים ואי בזה אחר זה ובקנין חצר ה"ל למכחיו ויתן להם פרים בצורות עם מחנות רבות, דהא קנין הפרים קדמו להמתנות ואף אח"ל דמחיצה עם קא דריש אין ללמוד לשון בני אדם מלשון הקרא, דקרא מכיון שחיבה עם מיוחד דרשין דבקנין אחד קאמר אצל בלשון ב"י שפיר מצינו לפרש אף בזה אחר זה, אלא מכיון שהענינים סמוכים זה לזה נקט לשון עם ואף אם רשוקים זה מה מיוחד מכדי דיבור שייך בלשון ב"י לומר עם ודו"ק] ועוד אף אם חאמר שהמקנה לא ידע דעת הש"ך דב"י אינו מושיל כיון שלא אחר בפירוש בזה אחר זה לא מקנה הרי סילק המקנה את דעתו ורשותו מן המעטלעין ועשו כמדבר והפקר ושוב יכול הקונה לקנות בלא דעתו, אלא מחוורא כמו שכתבנו דגם הקונה לא החבין לקנות המעטלעין לאחר שקנה את החצר וכמ"כ ל"א שחצר קונה שלא מדעתו וכמו שכתבו החוס' ה"ל, וממילא גם בהפקר ומציא שייך דינו של הש"ך דלא כמו שהעלינו.

עכ"ל, נראה מדבריו דשכירות מקום המעטלעין לאו בחצרות חצר קונה אלא הוא קונה קנין מיוחד שהוא כחילו עשה משיכה להמעטלעין מרשות המוכר לרשותו וזכר תלמידי השגת הראב"ד ה"ל על הרמב"ם וגם מה שהקשו על הש"ך ה"ל דמתנה וחצר באין כאחד לא קנה מעטלעין דרי"ג ור"ג חקנים וכו' ומקומו מושכר לו, ולפי"ד הרמב"ם בפיה"מ ה"ל לא קשה מידי, דהתם לאו משום חצירו אלא מדין משיכה קנאו [ובארכתי באותו חצובה לבאר שלא תקשה על הרמב"ם ממה דמשמע לכאורה בגמ', דמדין קנין חצר אכני הא דמקומו מושכר לו בעודא דרי"ג חקנים אך מכיון דעריחא לי עובא לחפשי כעת אותה החצובה ויותר קשה לי לחזור ולשנות אותו ענין שכבר דעתי בזה כמ"ש קשה עתיו מחדתי וגם אין לי פנאי להאריך שלא לזרוך אחרת בזה] וממילא גם על החוס' חלונות לק"מ מזה.

(יב) וא"י שיהי עכ"פ מצויר בחוס' חלונות דס"ל דכל דבר שצא לחצר קודם שקנה החצר אין החצר קונה אותו לעולם, וא"כ הש"ך פ"ב חולק על החוס' חלונות שהרי הש"ך סי' ר"ב אומר דבריו כי המעטלעין כוח לצורין קודם שקנה החצר ואפי"ה קאמר בטעם דלא קנה החצר המעטלעין משום דחצירו ומתנתו באים כאחד ולא קאמר משום דצאו המעטלעין לחצר קודם שקנה החצר, דמחמת טעם זה אפילו אם קנה החצר ואח"כ נתן לו המעטלעין נמי אין החצר קונה לו אלא ודאי דלא ס"ל להש"ך סברת החוס' חלונות ולא עוד אלא שמדברי החוס' חלונות שם מוכח דלא ס"ל סברת הש"ך דחצירו ומתנתו באים כאחד לא קנה, שהרי כתבו דמהאי עממא ניחא הא דבטי צפ"ק דקדושין אי צעין לצורין צעדיהו או לא ומה צע" [הא אי צעין לצורין] ליקני לי חצירו אלא ש"מ דלא קנה לי חצירו אלא כשהחצר שלו בשעה שהמעטלעין "באין" לחצר עכ"ל, ואי כהש"ך למ"ל למימר הא עממא תיפ"ל משום דצעין החצר שלו קודם שקנה המעטלעין כמ"ש הש"ך, וכפי הגרסא שהאחרונים הגדולים ה"ל שכתבו דעת החוס' חלונות עם הש"ך פירשו דמה שאמר באין לחצר הכוונה שנקנין ע"י החצר, ולא זכיתי להבין מה ראו על ככה, והו דאם כוונתם כהש"ך איך כתבו דלא קני לי חצירו אלא כשהחצר שלו בשעה שהמעטלעין באין לחצר הלא לפי"ד הש"ך לא סגי בשעה שהמעטלעין נקנין אלא צריך שיהי כבר חצירו שלו קודם שנקנין ולא באותה השעה שקונה, ודברי האחרונים שמשוים דעת הש"ך וחוס' חלונות זה לא לריבין אלא תלמוד.

וגם מה שמשוה הקדושה"ה שם דברי החוס' חלונות למ"ש בהגהות אשרי גבי מלא בגל שם בשם הראב"י לא זכיתי להבין, כי לפענ"ד לא דברי זה בדברי זה, דמ"ש בהגהות אשרי שם וכו' צמרדכי שם דחצירו קונה לו בדבר הבא לחצירו אחר כן אצל שהיכה בו מקודם וכו' אין כוונתו לומר כהחוס' חלונות לא מצינו לפי"מ שהבין הקדושה"ה שם שחוס' חלונות מחבין לומר כדברי הש"ך אלא גם לפי"מ שפירשו צעניותן דבריהם כפשוטן נמי אין להם ענין עם דברי הראב"י, דהחוס' חלונות ס"ל דכשצאו המעטלעין להחצר קודם שנעשה החצר שלו אין החצר קונה אותן אפילו מדעתו שנחבין לקנות וכדמוכח מהא דקאמר דמכ"ט ניחא הא דבטי צפ"ק דקדושין אי צעין לצורין צעדיהו, משא"כ הראב"י ז"ל מחלק בין מחבין לקנות לביי לא ידע מהמעטלעין שצעדיהו ולא נחבין לקנות ואהא קאמר דאפי"ה דחצר קונה שלא מדעתו דלא צעין נחבין לקנות היינו בדבר הבא לחצירו לאחר שקנה את החצר אצל דבר שהיה בחצר קודם שקנה את החצר אין החצר קונה אלא מדעתו או כשהי הדבר מאוי שיהי דהוי נחבין לקנות כל מה שיש שם משא"כ בזה דקדושין אי צעין לצורין שפיר הוב מצי לקנות גם בחצרות חצר אי היה מושמר לדעתו אם לא שנאמר כהש"ך ה"ל או דמייירי בחצר שאינה משמרת לדעתו אצל הא דקאמר בחוס' חלונות דמשום שצאו המעטלעין להחצר קודם שקנה לא מהני בזה דלצורין קנין חצר אפי' מדעתו ודאי לא ס"ל להראב"י.

ושעם החילוק שמחלק הראב"י ה"ל נלענ"ד משום דס"ל דחצר משום שליחות אחרתא לכך בשקנה החצר נעשה שליו לקנות

לרץ שיכון לקנות המעטלען ולא אמרין בזה דחל קונה של מדעתו, וזיארנו הטעם משום דס"ל דחל בחורח שליחות אחרצאי ולא נעשה שליח אלא מה שיצא מכאן ולהבא חל על שישנו טכסיו כיון שלא עלה על לבו שהדבר ישנו שם לא עשאו שליח ע"ז, וא"כ לפי סברת החוס' צ"כ ה"ל דהכי דידע שהדבר ישנו בחזירו ולא נחבין לקנות אף חזירו אינו קונה דגרע מלא ידע ולא נחבין, וא"כ הוא דרין לפי"ד הראש"י ה"ל אם ידע שיש בהחלר ולא נחבין לקנות לא נעשה החלר שליח לקנותו, וממילא בין למ"ד דחלר משום ידו אחרצאי בין למ"ד דחלר משום שליחות אחרצאי אם הקנה מעטלען וקרקע צ"כ לרץ לבין בפירוש שיקנה החלר אה המעטלען כיון שבשעה שהחלר נעשה שלו כבר היה ידוע לו שיש מעטלען בהחלר ואם לא נחבין לקנות לא קונה לו החלר שלא מדעתו מעטלען שכבר ישנם בן, וממילא לפי"ד הש"ך דצ"כ אפילו נחבין שהחלר יקנה לא קנה משום דאכתי לאו חזירו הוא שזא אם רוצה שיקנה לו החלר אחר שנעשה חזירו לרץ לחזור ולבין ע"ז, דל"כ לא נעשה החלר שליח לדבר שכבר ישנו בלי כוונתו לעשות שליח גם ע"ז, שהרי מה שנחבין שיקנה צ"כ לא מהני כיון שעדיין לא היה חזירו ולפיכך שפיר קאמר הש"ך דאם הקנה צ"כ לא מהני החלר כלום אפילו לקנות אח"כ אלא אם יחבין הלוקח שיקנה החלר אחר שנעשה שלו, ולפי"ד החוס' חלונות ה"ל אין החלר קונה אותו אח"כ אפילו נחבין כמו שביארנו אלא שזו דעה יחיד ולא קי"ל כוותיה, משא"כ בלא כונה לקנות גם להחוס' צ"כ וכן להג"א ומרדכי בשם הראש"י לא קנה ופסק הש"ך כוותיה.

אך לקושטא דמלחא ח"ל לכל ה"ל דבלא"ה ח"ש דברי הש"ך, דבאמח י"ל שאם קנה החלר ללמיתוח נהי נמי דלא קנה המעטלען צ"כ מי"מ יכול לקנאם דרג אח"כ והש"ך לא אחי לאשמשין אלא שלא קנאם דרגע הראשון ונפ"מ שאם לא הקנה החלר רק לזורך קנין המעטלען וכיון שאז לא קנה משום דהוי צ"כ ממילא דרגע הנייה נמי לא קנה, שהרי לא נעשה החלר שלו רק דרגע שקנה המעטלען הואיל ונעשה כך הקנה לו הקרקע, ואם אין קנין להמעטלען אין קנין להקרקע ולכן אם תאמר שיקנה המעטלען דרגע הנייה אף הקרקע יקנה רק דרגע הנייה ואכתי הו"ל צ"כ, וכיון דכל הדיונים צרי"ם ק"מ ור"צ מיירי בקנין המעטלען איך אפשר לקנותם ואשמשין הם דאפשר לקנות אגב קרקע וצ"כ דכ"כ דמלחא מיירי שלזורך המעטלען הקנה לו הקרקע דעיקר רצון המוכר להקנות המעטלען, לכך שפיר אשמשין הש"ך דצ"כ לא מהני קנין הקרקע לקנות המעטלען מדין חלר, דכיון דמסחמא לא רצה המוכר להקנות הקרקע קודם שיקנה המעטלען דא"כ יוכל הלוקח אח"כ לומר את הקרקע קניתי ואח המעטלען אינו רוצה לקנות, והרי המוכר לא רצה להקנות הקרקע בלא המעטלען וע"כ שלא הקנה הקרקע אלא בחלותו שעה שיקנה המעטלען ושפיר אשמשין הש"ך דה לא מהני כלום, וזה י"ל מה שהקשו מעודא דר"ג חקנים שהיה צ"כ, ולהג"א ח"ש דר"ג לא היה חושש שמא יקנו חקנים הקרקע ולא יקנו המעשרות, ושפיר היה מקנה המעשרות דרגע אחר שזכו חקנים בהקרקע ודו"ק.

כל זה כחצתי בחפזי בלי שיון היסב, ונא לפיו. והנה דו"ש"ה ומצרכך שחפלה מעלה מעלה על במתי החורח והיורח.

יהושע מנחם אהרנברג

סימן לה

ב"ה ב' דסליחות תשכ"ב

יהא שלמא רבא וכתיבה וחתימה טובה להאי גברא רבא הגה"צ המפורסם כקש"ת מוה"ר של"י שרגא שלישי"א האדמו"ר מציעשנב.

(יג) אמנם ולכאורה משמע דהש"ך לית ליה סברת החוס' צ"כ ב"ל, דהנה החוס' כתבו דצריכס ליישב הקושטא שהקשו שם אהא דאמרין צ"כ מי"ט ע"כ המחזיק בשערוותיו של בר שטרא נמי לא קנה דלאו דעתא אשטרא, אמאי אין ידו קונה לו שלא מדעתו כמו חזירו דחלר מחורח יד אחרצאי, וע"ז חזירו כ"ל, אכן הש"ך סי' רע"ב ס"ק ג' הקשה מדעתא דנפשי כקושית החוס' ה"ל ומתקן דהא אחיה כמ"ד וגם בחלר לרץ דעתו, ומיישב בזה הרמב"ם שם עיי"ש, ומשמע לכאורה דלא נחית לסברת החוס' ועיי' בשער המשפט שם שכתב דלישתמיטתיה דברי החוס' ה"ל וא"כ לכאורה אין לאוקמה מלחא דהש"ך צ"כ ה"ל החוס' ה"ל.

איברא, אני אומר שחיי נעלם מן הש"ך אפילו באותה השעה דברי חוס' מפורשים, אלא שקושית הש"ך היא אחרת מקושית החוס', דהנה חוס' הקשו קושיתם על יסוד מה שהזכירו דצריכס דחלר מחורח יד אחרצאי, ומשמע דאי משום שליחות אחרצאי לא הוה קשיא ליה מידי וכיינו משום ד"ל דאש"ג דשליח קונה בשביל המשלה אפי"פ שאין דעת המשלה בשעת קנין השליח מאחר שכבר מסר דעתו להשליח מי"מ אם הקנין הוא בידו של הקונה עצמו לרץ שיהי דעתו לקנות, וא"כ לכאורה קשה על הש"ך שמיישב שיעת הרמב"ם דמחמת הקושטא אמאי לא קנה שטרא הא אפילו לא הוה דעתו אשטרא קני דלא גרע מחזירו של אדם שקונה שלא מדיעתו פוסק הרמב"ם דקני שטרא, הלא הרמב"ם ס"ל דחלר מחורח שליחות אחרצאי וא"כ אין לדמות ידו שלא מדעתו לחלר שלא מדעתו, דהא לא דמי אהדדי, דשאי שליחות שקונה בלא דעת משלה משום דמסר משלה דעתו להשליח משא"כ ידו שפיר צ"כ לקנות, וי"ל דכיון דהא הש"ך לחץ שיעת הרמב"ם וא"כ שפיר י"ל דהרמב"ם ס"ל דאף אם חלר מטעם שליחות לא יתכן שיהי ידו גרוע ממנו דלא כדעת החוס' ה"ל [ועממא דמלחא י"ל משום דאף אם חזירו נעשה שליחו לקנות שלא מדעתו, אף שיש לידו מעלה נוספת על חלר שהוא גם ידו חלר בשביל זה אין לומר שלא נעשה שליחו כמו חזירו] ולכן שפיר קאמר הש"ך דאף לפי"ד הרמב"ם דחלר משום שליחות אחרצאי י"ל דהוי קשיא לו למה יגרע מחזירו.

וממילא ח"ש מה שלא הזכיר הש"ך ז"ל מחזירן החוס' צ"כ ה"ל דהכי דידע ואין מחבין לקנות גם חלר אינו קונה, דר"י יתכן רק אם חלר משום ידו אחרצאי וכו' החלר גופו שפועל לפי כוונת לבו ומחשבתו לכן אין לו כח לקנות רק כשמתכוין בלבו לקנות, ובה דקונה שלא מדעתו אינו רק כשאינו יודע אם הוא בחזירו, ואם היה יודע היה רוצה לקנות, אבל אי חלר משום שליחות אחרצאי אין לחלק בין יודע לאינו יודע, דהא שליח קונה בלי דעת המשלה כל זמן שלא ציעל המשלה שליחותו ואפי"ה אם היה המשלה צד השליח בשעה שקנה והמשלה עצמו לא נחבין לקנות נמי קנה המשלה, ומה נשתנה שליחות החלר שלא יקנה כשצ"ל החלר שומד צידו ולא מחבין לקנות, אלא ודאי דהחוס' שחלקו בזה משום דקאזלי בקושיתם לפי השיטה דחלר משום ידו אחרצאי כמצואר דצריכס, אבל הש"ך שהעמיד אותה קושטא בדעת הרמב"ם אף דס"ל חלר משום שליחות אחרצאי שזא אין לחץ כתי החוס' כ"ל, לכן שפיר לא הזכיר הש"ך כלום מדברי החוס'.

ומעתה לכאורה לא יחזינו דברינו שכתבנו דמשום דלא נחבין לקנות המעטלען לאחר שקנה החלר לא קנה המעטלען, דהא חנינא לפי"ד החוס' צ"כ ה"ל דחלר משום ידו אחרצאי, אבל לדעת הפוסקים דחלר משום שליחות הא אפי"ה צידע ולא נחבין המשלה לקנות קנה עיי' השליח והדק"ל, ואף כי צ"כ סי' ר"צ דקאי ליישב שיעת הראש"י והטור דס"ל דאף בצצורין ל"ל אגב קרקע ולא נקנה בחורח חלר שפיר י"ל דאזלי הראש"י והטור לעמיתיהו דחלר משום יד כמו שהוכיח המחנה אפרים צבלקות חלר שזכו דעת הראש"י והטור מי"מ ממ"ש הש"ך צ"כ ק"מ ס"ק ז' מוכח דאליבא דכ"ש קאמר דלא נקנה עיי' החלר.

אבל מי"מ ח"ש לפי"מ שהבאחי לעיל בשם הראש"י שהביאו המרדכי והג"א דהכי שהיו המעטלען בהחלר קודם שקנה החלר